

Pasaullnēs fantastikos Aukso fondas

William Dietz

**TREMTIES
PLANETA**

erianās

William Dietz
TREMTIES PLANETA
Mokslinis fantastinis romanas

Planeta, praminta Liūnu, - Dievo pamiřtas užkampis, kuriame galioja savi įstatymai. Čia neegzistuoja draugystė, čia kiekvienas kovoja tik už save. Iš šio kalėjimo dar niekam nepavyko pabėgti. Džonatanas Renas Liūne atsidūrė ne savo valia ir ne dėl savo kaltės. Ir visgi jis pasiryžęs viską ištvirti, išgyventi ir atkeršyti tiems, kurie klasta bei apgaule išsiuntė jį į šį pragarą...

Iš anglų kalbos vertė IRMINA DOMEIKIENĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
247 tomas. Serija įkurta 1990 m.

William Dietz - PRISON PLANET

New York, Ballantine books, 1989

Copyright © by William Dietz, 1989

Cover art copyright © by Ron Walotsky, 1994

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2002

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2010

Pirma dalis

NUSIKALTĖLIS

1

- Judinkis, maita... Aš neketinu terliotis su tavim ištisia dieną.

Pašaipiai vyptelėjęs, sargybinis stumtelėjo Džonataną Reną link šatlo liuko. Ten jau lūkuriaivo kiti du. Jie įtraukė Džonataną vidun ir švystelėjo denin.

Žmogus žnektelėjo ant plieninės dangos. Žinoma, skaudėjo, tačiau Renas įprato prie skausmo. Nieko nuostabaus. Juk sargybiniai nuolat naudojasi skausmu, kaip savotiška universalia kalba. Kalba, kuriai nereikia vertimo, kurios dėka šimtu atvejų iš šimto pasieksi, ko nori. Na, ir, žinia, ne menkiau svarbus tas faktas, jog sargybinių statusas tik nežymiai viršesnis nei nuteistųjų. Jiems juk reikia kaip nors pabrėžti savo pranašumą! Todėl jie ir smaginasi, skaudindami tuos, kurie pakliūva po ranka.

Renas puikiai suprato sargybinių motyvus, bet, savaime suprantama, jam dėl to nepalengvėjo.

Jis papurtė galvą ir, kai akyse prašviesėjo, išvydo denio paviršių marginančias žalvarines raides. Tos susidėjo į užrašą: "ČIONAI ĮJĖĘ, PAMIRŠKIT VILTĮ".

Vyrukai nusižvengė. Kažkieno rankos grubiai pastvėrė Reną, priversdamos atsistoti. Sargybiniams šis epizodas buvo perdėm kasdieniškas, tačiau visgi šiočia tokia pramoga. O Renas jau kada pamiršo bet kokią viltį, nors anksčiau dar tikėjosi: iš pradžių - jog vieną gražią dieną kažkas pasirodys, praneš, kad Reno nekaltumas įrodytas, jį paleis į laisvę ir priedo - cha! - kuo nuoširdžiausiai atsiprašys imperatoriaus vardu: "Atleiskite, žmogau, įvyko siaubinga klaida. Galvoj netelpa, kaip šitai galėjo nutikti. Jei neprieštaraujate, pargabensiu jus namo".

Tačiau dienos virto savaitėmis, o savaitės mėnesiais, ir pamažu jis ėmė suprasti, jog savyjoms apie visišką ir besąlygišką išteisinimą vargu ar lemta išsipildyti, todėl neblėstanti viltis įgavo realistiškesnę formą.

Gali būti, jog Imperijos teismas jo pasigailės. Taip, Renas nekaltas, bet, šitaip susiklosčius aplinkybėms, jis apsidžiaugtų, jei teismas paprasčiausiai kuriam laikui atidėtų jo bylos nagrinėjimą. Šiaip ar taip, tokiu atveju jis turėtų

galimybę surasti Šinto ir išpurtyti iš jo tiesą. Dėl padėties, kurioje atsidūrė Džonatanas Renas, gali būti kaltas dar kas nors, tačiau tuo, jog nagus prikišo ir įžymusis Šinto, jis nė trupučio neabejojo. Jei teismą atidės, Džonatanas atsidurs laisvėje ir, žinoma, sugebės rasti savo nekaltumo įrodymų. Ir išties, kodėl gi ne? Kad ir kaip ten būtų, jis - gerbiamas verslininkas su nepriekaištinga reputacija, turintis draugų pačiuose aukščiausiuose sluoksniuose.

“Teismas pripažįsta pilietį Džonataną Reną kaltu pagal visus jam pateikto kaltinimo punktus. Tačiau, atsižvelgdamas į nepriekaištingą jo reputaciją, neabejotiną atgailą bei įtikinamus liudininkų parodymus, teismas nusprendė pasigailėti kaltinamojo. Todėl priteisiame piliečiui Renui sumokėti baudą, lygią vienam tūkstančiui imperialų, ir atidedam pakartotiną bylos svarstymą vieneriems standartiniams metams - juos kaltinamasis galės praleisti laisvėje”.

Laukimas prailgo, viltis blėso, bet galų gale jo byla pasiekė teismą. Šis truko viso labo penkiolika minučių. Nepasirodė nė vienas aukštakilmis Reno bičiulis, kaltės įrodymų pakako su kaupu, ir teisėtvarką įgyvendinantis kompiuteris nuosprendį paskelbė po trijų su puse sekundės.

- Už nusikaltimus prieš Imperiją pilietis Džonatanas Renas nuteisiamas kalėti iki gyvos galvos vienoje iš planetų-kalėjimų. Nuosprendis įsigalioja nedelsiant.

Žinoma, Renas padavė apeliaciją, ir pakartotinas bylos svarstymas buvo paskirtas devintai kito mėnesio dienai. Šį kartą teisėjai buvo žmonės. Jie sugaišo ištisą valandą, siurbčiodami kavą, šnekučiuodamiesi apie aibes kitų reikalų, paprasčiausiai liežuvaudami, ir tik po to galiausiai ėmėsi svarstyti Reno bylą. Po penkių minučių teisėjai padarė išvadą, jog nėra jokie pagrindai atšaukti žemesnės instancijos teismo sprendimą, ir lengva širdimi išėjo pusryčiauti.

Dar po kelių minučių tarnybinis robotas, turintis akivaizdžių dikcijos problemų, pranešė Renui jų sprendimą.

- Praš-šau atleisti, pil-lieti Renai, - prabilo mikčiodamas jis, - bet man pavesta informuoti jus, kad jūs-sų apeliac-cija atmessta ir nuosprendis lieka nepakeis-stas. Gal atneš-šti jums iš-šgerti ko nors gaivinanč-čio?

Praėjo kelios dienos, ir Reną drauge su šešiasdešimt dviem kitais nuteistaisiais bei būtiniausiomis maisto atsargomis sukišo į šatlą ir nugabeno į transportinį laivą. Kai tik kalinius

sugrūdo į ankštas kameras, laivas pakilo į orbitą ir ėmė ruoštis hipererdviniam šuoliui. Dar po poros valandų Renas pajuto charakteringą pykinimą, kuris paprastai lydi šuolį į poerdvį, ir suprato, jog kelionė nežinomybėn prasidėjo. Kurgi vedė šitas kelias? Renas nežinojo, o klausinėti beprasmiška. Jis buvo kalinys, o su kaliniais, kaip žinia, kalbėtis nepriimta.

Ėjo savaitė po savaitės. Laivas tris kartus apleido hipererdvę ir nėrė į stacionarias orbitas aplinkui tris skirtingus pasaulius. Matyt, tai ir buvo planetos-kalėjimai. Tiesą sakant, gyvendamas laisvėj, Renas ne itin domėjosi tokiais dalykais. Šiaip ar taip, kodėl jį turėjo jaudinti Imperiją užplūdusių nusikaltėlių, perėjūnų ir psichopatų likimas? Negi jie negavo, ko nusipelnė? Suvokęs ironiją, slypinčią prieštaravime tarp šios paviršutiniškos pažiūros ir realios tikrovės, Renas pamėgino prisiminti viską, ką jam teko skaityti ar girdėti apie planetas-kalėjimus.

Mintis sukurti tokį kalėjimą šovė dar pirmajam imperatoriui. Laimėjęs pergalę užsitęsusiame pilietiniame kare, jis atstatinėjo savo Imperiją ant buvusios konfederacijos, kuriai priklausė šimtai žmonių gyvenamų pasaulių, griuvėsių. Kol

vyko karas, daugumą jų valdė kariškiai; dabar imperatoriui teko spręsti itin sudėtingą užduotį - įvesti bei palaikyti visuomeninę tvarką galybėje planetų. Karinė padėtis - dalykas, be abejo, efektyvus, tačiau gana nelengvas, ir dauguma pasaulių troško kuo greičiau jos nusikratyti. Štai kodėl, vos tik karas baigėsi, jie suskubo įvesti pilietinį valdymą.

Tačiau kai tik senąją valdžią, kuri vadovavosi karo meto įstatymais, pakeitė nauja, planetas užliejo nusikalstamumo banga. Tik ką reorganizuotos teisminės sistemos ėmė dusti nuo nepakeliamų krūvių, paskubomis skelbdamos neapgalvotus nuosprendžius bei užkimšdamos pažeidėjais ir šiaip jau perpildytus kalėjimus.

- Reikia statyti naujus kalėjimus, - kalbėjo imperatoriui jo patarėjai.

Bet jis šią idėją atmetė. Kalėjimų statyba nepigi, be to, juose dažniausiai kali vyriausybės priešininkai - realūs bei menami. Egzistavo ir dar vienas argumentas: vis naujų ir naujų kalėjimų statyba vargu ar atitinka Imperijos piliečių mintis apie taikų bei ramų gyvenimą.

Ką gi daryti?

Kaip ne kartą nutiko ir anksčiau, atsakymas atėjo, imperatoriui maudantis kasdieninėje gaivi-

nančioje vonioje. Žinoma! Juk tai akivaizdu! Ir kaipgi jis nesusiprotėjo anksčiau? Ilgą laiką imperatorių neramino dar viena problema, susijusi su antrarūšėmis bei trečiarūšėmis planetomis, kurios, būdamos jo kontrolės sferoje, vis dėlto liko neapgyvendintos. Tie pasauliai neišpaskaitai gundė kaimyninę Antrąją Ronų Imperiją. Žmonių ir ronų imperijoms plečiantis bei artėjant, jos abi vis dažniau susimąstydavo, jog būtų visai ne pro šalį įsiskverbti į kaimyno teritoriją ir įsitvirtinti joje, įkūrus asmeninius atraminius punktus. Šiuo požiūriu negyvenamos planetos atrodė ypač patrauklios.

Kodėl kai kurių pasienio pasaulių nepavertus kalėjimais? Šitaip pavyktų išspręsti išsyk dvi problemas - nusikratyti nuteistaisiais ir nuginti ronus nuo apleistų planetų.

Kuo ilgiau imperatorius svarstė šią idėją, tuo labiau jiniai jam patiko. Be abejo, klimatinės daugelio pasaulių sąlygos galėtų būti, švelniai tariant, kiek palankesnės. Ir vis dėlto tose apleistose planetose gyventi galima, be to, jose gausu gana naudingų gamtinių išteklių.

Ir tada imperatoriui dingtelėjo išganinga mintis: galima pasirūpinti, kad planetoms-kalėjimams neberekėtų vyriausybinės pagalbos. Dar

daugiau. Gali būti, jog ilgainiui jos pasidarys pelningos. Į įkalinimo vietą atvykusius nuteistuosius reikia palikti likimo valiai. Jokių kamerų, jokios sargybos. Ir toliau viskas priklausys perdėm nuo asmeninio jų pasirinkimo. Kažkas paprasčiausiai stengsis išgyventi. O trokštantiems pasiekti daugiau reikės gerokai paprakaituoti. Jie galės gauti ir naujas technologijas, ir trūkstamas medžiagas, ir produktus, tačiau ne veltui. Kuo gi jie mokės? Tuo, kas vertinama kituose pasauliuose, - priklausomai nuo kiekvienos planetos-kalėjimo gamtinių resursų ir, žinia, nuo rinkos reikmių.

Puiku. Imperatorius nusišypsojo ir vėl pasinėrė į gaivinantį bei gydantį skystį, už sėkmingai rastą sprendimą apdovanodamas save dar kelio-mis visiško atsipalaidavimo minutėmis.

O paskui, negaišdamas laiko veltui, ėmėsi realizuoti savo sumanyimą. Netrukus planetos buvo atrinktos, ištyrinėtos ir įvertintos. Atitinkamų sričių ekspertai išstudijavo kiekvieno pasaulio geologiją, gamtinius resursus, pagrindinius ekosistemos parametrus, oro sąlygas ir taip toliau. Remdamiesi šiais duomenimis, jie sudarė išgyvenimui būtinos įrangos bei vaistų sąrašus, o taip pat išvardino produktus, kuriuos kaliniai turės išgauti ar pagaminti.

Siekiant užkirsti kelią pabėgimams ar nekviesiems svečiams, aplink visas atrinktas planetas išmėtė orbitines stotis, aprūpintas automatiniais ginklais. Ir kone išsyk prasidėjo nuteistųjų gabenimas. Netrukus pirmasis imperatorius mirė, sostą paveldėjo jo sūnus, tačiau planetų-kalėjų sistema be vargo pergyveno savo kūrėją, pademonstruodama pavydėtiną gyvybingumą bei ištvėrę.

Kas kartą, kai laivas panirdavo į eilinės planetos orbitą, Renas įtemptai klausydavosi durų žvangesio ir prislopinto kalinių grandinių skimbčiojimo. Galbūt dabar išsives ir jį? Bet ne, Reną tarytum pamiršo. Šatlai skriejo šalin, variklių gausmas palaipsniui tilo, o jo padėtis nėmaž nesikeitė. Beliko spėlioti, kokių principu prižiūrėtojai atrenka kalinius kiekvienai konkrečiai planetai. Kartą Renas neištvėrė ir pasiteiravo vieno sargybinio, nors iš anksto spėjo, koks bus atsakymas. Taip ir nutiko - sargybinis kaip reikiant jam įkrėtė. Galbūt ne tik todėl, jog troško atprattinti belaisvį klausinėti, bet ir dėl to, kad paprasčiausiai nežinojo atsakymo.

Prabėgo kelios savaitės - beveidės, niekuo nesiskiriančios viena nuo kitos. Bet štai kartą, be

jokio išankstinio įspėjimo, jo kameros durys žvangėdamos atsilapojo, ir Reną pašaukė vardu. Jis menkai apšviestu koridoriumi žengė į nežinomą ateitį, ir dabar jau kiti nuteistieji lydėjo jį žvilgsniais, spoksodami pro siaurutes durų angas, skirtas maisto tiekimui.

Reną nuginė per šatlo šliuzo kamerą, paskui vėl koridoriumi ir galiausiai spyriu palydėjo į krovinių skyrių. Kai už nugaros užsitrenkė liukas, kalinys prisimerkęs apsidairė. Šen bei ten degė galingi prožektoriai, metantys ryškiai žalsvos šviesos dėmes ant subraižyto denio paviršiaus. Iš pradžių Renui pasirodė, kad jis čia vienas, bet netrukus metalinį denį suvirpino sunkūs žingsniai; artimiausiame šviesos rate pasirodė sargybinis ir švystelėjo sau po kojom didelį cilindro formos krepšį. Nešulys šleptelėjo, lydimas skarlaus metalinio garso: "Cang!"

Sargybinis pirštu pamojo Renui, įsakydamas priėti arčiau. Uniforminė kepuraitė metė juodą šešėlį ant to žmogaus veido, suteikdama jam grėsmingą išvaizdą ir neleisdama įžiūrėti akių išraiškos. Džonatanas buvo už trijų pėdų nuo sargybinio, kai milžiniška ranka ūmai pastvėrė jį už kombinezono ir prisitraukė artyn. Nuo dviejų skambių antausių Reno galva loštelėjo iš pradžių

į vieną, o paskui - į kitą pusę.

“Tik nesipriešink, nes bus dar blogiau”, - tarė sau jis, stengdamasis nekreipti dėmesio į skausmą. Visgi pirmoji jo reakcija buvo niršus troškimas į smūgį atsakyti smūgiu. Norint susitvardyti, teko sukaupti visą valią. Sargybinio akys mirguliavo nelyginant ryškios kibirkštėlės tamsiuose akiduobių urvuose. Plonas lūpas ištempė šypsena, apnuoginusi pageltusių dantų eiles. Žaliūkas prabilo, ir nuo dvokaus jo alsavimo Renui pasidarė bloga.

- Na, galų gale teikeisi mane pastebėti, maita? Aš - Merfis. Tau - kapitonas Merfis. Pasak Imperijos kalėjimų statuto (trisdešimt šeštas skyrius, keturiasdešimta eilutė), parašyto tokiems šikniams, kaip tu, aš esu priverstas gaišti savo brangų laiką ir pasakoti tau apie naujuosius namus... Toji planeta vadinasi Liūnas - štai kaip, - Merfis išsišiepė. - Tad verčiau prasikrapštyk ausis, aš dukart nekartosiu.

Sargybinis išsitraukė iš kišenės rankinį holoprojektorių ir įjungė jį. Tarp jo ir Reno pakibo miniatiūrinė, bet stulbinančiai reali, dviejų pėdų skersmens planeta. Jos sukimosi ašis buvo mažumą pakrypusi, pro tirštą debesų uždangą šen bei ten šmėsčiojo paviršius, tačiau smulk-

menų įžiūrėti nepavyko. Aplink planetą sukosi aibė orbitinių platformų su automatine ginkluote ir dar vienas mažutėlaitis kamuoliukas.

“Įdomu, kas čia?” - pagalvojo Renas.

Merfis linktelėjo į holoprojekciją.

- Šauni vieta, maita, ar ne? Aš neketinu perkrauti tavo smegenų visokiausiomis kvailystėmis apie masę, apšviestumą, ekscenti... ekscentricitetą... tfu! Iš tiesų tau tereikia žinoti štai ką. Liūno gravitacija pakankama, kad tu čia pasiliktum amžinai. Atmosfera tinkama alsavimui, o pelkėse knibždėte knibžda monstrai, kuriuos tu privalai žudyti. Nužudysi, nudirsi kailį, parduosi - ir liksi gyvas. Užsižiopsosi - ir padvėsi. Na, ką, pagavai mintį? Netgi toksai šiknius, kaip tu, turėtų susigaudyti, kas ir kaip. Klausimų bus?

Renas iš patirties žinojo, kad netgi jei tave ragina klausti, šito daryti neverta - gali susilaukti nemalonumų. Ir visgi jis nusprendė surizikuoti:

- Tas palydovas - mėnulis?

Merfis nusižvelgė:

- Ne, šikniau, ne mėnulis. Čia - orbitinė stotis, o joje tupi gudruoliai, kuriems visiškai nėra ką veikti, nebent ištisas dienas pliekti kortomis ar stebeilyti apačion į tą prakeiktą planetą.....